

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning ändras, så att ersättningen för uppehälle, som betalas för ersättande av måltids- och resekostnader, slopas.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1994 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 1994.

MOTIVERING

**1. Nuläget och de föreslagna
ändringarna**

Den som blivit antagen till arbetskraftspolitisk vuxenutbildning har rätt till utbildningsstöd och andra studiesociala förmåner för tryggnad av utkomsten under utbildningstiden. Utbildningsstöd betalas som grundstöd eller förtjänststöd. Grundstödet fulla belopp är lika stort som grunddagpenning enligt 22 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Fullt förtjänststöd består av en grunddel och en förtjänstdel, enligt vad 21 § 1 mom. och 23 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgar om dagpenning avvägd enligt förtjänsten. Till utbildningsstödet kan fogas en barnförhöjning enligt 24 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Utbildningsstödet utgör studerandens huvudsakliga utkomst under utbildningstiden. De som uppbär utbildningsstöd till fullt belopp kan dessutom erhålla andra studiesociala förmåner. Enligt 17 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning betalas till studeranden ersättning för resekostnader och för andra kostnader för uppehälle under utbildningstiden (ersättning för uppehälle) samt för kostnader för inkvartering (ersättning för inkvartering), enligt vad som stadgas genom förordning. Enligt 14 § förordningen om arbetskraftspoli-

tisk vuxenutbildning betalas inte ersättning för uppehälle eller för inkvartering till en studerande som inte får utbildningsstöd eller som får utbildningsstöd som har sänkts enligt 18 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. Förmånerna betalas inte heller för semesterperioder under utbildningstiden, med undantag av sådana situationer då studeranden under semesterperioden fullgör arbetspraktik som hör till utbildningen. Ersättningen för uppehälle är 30 mk per dag och kan betalas för högst fem dagar i veckan. Förmånen är inte skattepliktig inkomst. Ersättningen för inkvartering uppgår också till 30 mk per dag. Ersättning för inkvartering betalas till studerande som deltar i utbildning som ordnas utanför deras pendlingsregion och som har uppvisat hyresavtal eller annan tillförlitlig utredning om de kostnader som inkvarteringen medfört. Även ersättningen för inkvartering är en skattefri förmån. Till studerande som deltar i utbildning utomlands betalas i ersättning för kostnader för uppehälle och inkvartering 50 % av det dagtraktamente som betalas till statstjänstemän som ersättning för resekostnaderna för en tjänsteresa i landet i fråga. I fråga om utbildning som ordnas av Stiftelsen Utbildning Nordkalotten uppgår ersättningen för uppehälle dock till 100 mk per dag. Enligt 24 § 2 mom. i lagen kan till den som

deltar i utbildning utomlands ersättning för uppehälle och för inkvartering betalas för sju dagar i veckan.

För att stävja ökningen av statens utgifter föreslås att 17 § i lagen ändras så, att ersättningen för uppehälle slopas. Avsikten är att genom förordning stadga närmare om ersättning för inkvartering i fråga om utbildning såväl här i landet som utomlands.

Enligt 22 § 1 mom. i lagen skall sökanden ges ett skriftligt beslut när en förmån beviljas, förvägras eller återkrävs. Enligt 2 mom. i paragrafen skall i ärenden som gäller ersättning för uppehälle och ersättning för inkvartering ett skriftligt beslut dock meddelas endast om sökanden kräver det. Som ersättning för uppehälle har betalats måltidsersättning och särskild resekostnadsersättning. Eftersom studerandens resekostnader kunnat förändras flera gånger under utbildningen, har det ansetts oändamålsenligt att ge ett skriftligt beslut i saken. Eftersom förutsättningarna för erhållande av ersättning för inkvartering undersöks i samband med prövningen av förutsättningarna för erhållande av utbildningsstöd, föreslås att 22 § 2 mom. i lagen upphävs. Då kommer beslut alltid att meddelas också om ersättning för inkvartering.

I 24, 28, 29, 30 och 32 §§ föreslås tekniska ändringar som beror på slopandet av ersättningen för uppehälle.

2. Propositionens verkningar

År 1992 erhöll sammanlagt 80 793 personer utbildningsstöd. För utbildningsstöd och andra studiesociala förmåner användes anslag om 1 165 milj. mk, varav 252 milj. mk gällde ersättningar för uppehälle. I detta års budget har för utbildningsstöd och andra studiesociala förmåner reserverats 981,6 milj. mk under moment 34.06.50. Statsrådets finansutskott har den 5 augusti 1993 gett tillstånd att överskrida momentet med 202 milj. mk. År 1993 beräknas behovet av anslag uppgå till 1 183,6 milj. mk, varav ersättningarna för uppehälle utgör 175,3 milj. mk. Genom slopandet av ersättningen för uppehälle beräknas staten år 1994 spara in ungefär 148 milj. mk, eftersom då ännu kommer att betalas ersättningar för uppehälle som hänförs till år 1993. På årsnivå beräknas inbesparingen bli 163 milj. mk med den nuva-

rande utbildningsvolymen. Ändringen har inga organisatoriska verkningar.

Lagförslaget är en del av de statsekonomiska sparåtgärderna.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteärende i arbetsministeriet. Ärendet har behandlats i den arbetsgrupp för koordinering av studiestödet och utkomstskyddet för arbetslösa, som undervisningsministeriet tillsatte den 28 september 1992. I arbetsgruppen är social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet och undervisningsministeriet företrädade. Ärendet har diskuterats också vid arbetskraftspolitiska delegationens utbildningssektion där arbetsmaktsparterna är representerade.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1994. Avsikten är att lagen skall tillämpas på förmåner som hänförs till tiden efter lagens ikraftträdande.

5. Lagstiftningsordning

Avsikten är att lagen skall tillämpas på förmåner som hänförs till tiden efter lagens ikraftträdande. Sålunda upphör ersättningen för uppehälle även för sådana studerande vilkas utbildning har börjat innan lagen trädde i kraft. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 27/1992 rd) om regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (RP 274/1992 rd) konstaterat att de studiesociala förmåner som avses i lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning är sådana sociala understöd som i utskottets tolkningspraxis har ansetts åtnjuta det egendomsskydd, som följer av 6 § regeringsformen, bara till de delar som förfallit till betalning. Ikraftträdelsestadgandet i lagförslaget berättigar inte att röra vid de poster av ersättningen för uppehälle som förfallit till betalning. Sålunda anser regeringen att propositionen inte innehåller stadganden som skulle ändra förutsättningarna för erhållande

av förmåner på ett sådant sätt att propositionen borde behandlas i kvalificerad lagstiftningsordning.

Enligt 66 § 7 mom. riksdagsordningen kan ett lagförslag lämnas vilande då fråga är om ett förslag till en lag som försvagar det lagstadgade grundläggande utkomstskyddet och förslaget inte gäller stadganden om skatt eller godkännande av bestämmelser som ingår i ett statsfördrag. I motiveringen i den regeringsproposition där detta stadgande föreslogs (RP 234/1991 rd) konstateras att med det grundläggande utkomstskyddet avses endast periodiskt återkommande penningprestationer till fysiska personer och bara den del av socialskyddet vars avsikt är att garantera en levnadsstandard som är nödvändig för individens utkomst. I den förteckning över förmåner hörande till det grundläggande utkomstskyddet som ingår i den nämnda motiveringen nämns inte förmåner

enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. Grundlagsutskottet har i sitt nämnda utlåtande konstaterat att utbildningsstödets grunddel jämte barnförhöjningar är sådant lagstadgat grundläggande utkomstskydd som avses i 66 § 7 mom. riksdagsordningen. Förtjänststödet förtjänstdel hör enligt grundlagsutskottets utlåtande däremot inte till det lagstadgade grundläggande utkomstskyddet. I propositionen föreslås ingen försvagning av utbildningsstödets grunddel, förtjänstdel eller barnförhöjningar. Förslaget om slopande av ersättningen för upphålle är enligt regeringens uppfattning inte en ändring som försvagar det lagstadgade grundläggande utkomstskyddet på ett sådant sätt att ändringen skulle inverka på den ordning i vilken lagförslaget behandlas.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggas Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 3 augusti 1990 om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90) 22 § 2 mom., sådant det lyder i lag av den 23 december 1992 (1479/92), samt

ändras 17 §, 24 § 2 mom., 28 § 1 mom., 29 §, 30 § 1 mom. och 32 §,

av dessa lagrum 17 §, 28 § 1 mom., 29 §, 30 § 1 mom. och 32 § sådana de lyder i nämnda lag av den 23 december 1992, som följer:

17 §

Andra förmåner

Till en studerande betalas ersättning för kostnader för inkvartering under utbildningstiden (*ersättning för inkvartering*) enligt vad som stadgas genom förordning.

24 §

Betalning av förmåner

Till den som deltar i utbildning som avses i 20 § kan betalas ersättning för inkvartering för högst sju dagar per kalendervecka.

28 §

Utmätning och återkrav av förmåner

Grundstöd och ersättning för inkvartering får inte mätas ut.

29 §

Beskattningen av förmåner

Ersättning för inkvartering och de förmåner som avses i 27 § utgör inte skattepliktig inkomst.

30 §

Finansieringen av de studiesociala förmånerna

Grundstöd, barnförhöjningar, förtjänststö-

dets grunddel och statsandel för förtjänstdelen samt ersättning för inkvartering betalas av statens medel, med budgetanslag under huvudtiteln arbetsministeriets förvaltningsområde. Om finansieringen av förtjänststödets förtjänst-del stadgas i lagen om arbetslöshetskassor.

mom., 29 § 1 mom., 32, 36, 36 a och 39 §§, 42 § 2—5 mom., 43, 43 a, 43 b och 46 §§ lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgar om arbetslöshetsdagpenning och ärenden som gäller utkomstskydd för arbetslösa. Vad som i 43 § lagen om utkomststöd för arbetslösa stadgas om social- och hälsovårdsministeriet gäller också arbetsministeriet.

32 §

Tillämpning av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Om inte något annat följer av denna lag, skall på utbildningsstöd och ersättning för inkvartering dessutom tillämpas vad 28 § 6

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994. Lagen tillämpas på förmåner som hänför sig till tiden efter ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 15 oktober 1993

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Minister Mauri Pekkarinen

Lag

om ändring av lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 3 augusti 1990 om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90) 22 § 2 mom., sådant det lyder i lag av den 23 december 1992 (1479/92), samt
ändras 17 §, 24 § 2 mom., 28 § 1 mom., 29 §, 30 § 1 mom. och 32 §,
 av dessa lagrum 17 §, 28 § 1 mom., 29 §, 30 § 1 mom. och 32 § sådana de lyder i nämnda lag av den 23 december 1992, som följer:

Gällande lydelse

17 §

Andra förmåner

Till en studerande betalas ersättning för kostnader för *resekostnader och andra kostnader för uppehälle (ersättning för uppehälle) samt* för kostnader för inkvartering (ersättning för inkvartering) under utbildningstiden, enligt vad som stadgas genom förordning.

Föreslagen lydelse

17 §

Andra förmåner

Till en studerande betalas ersättning för kostnader för inkvartering under utbildningstiden (*ersättning för inkvartering*) enligt vad som stadgas genom förordning.

22 §

Beslut

I ärenden som gäller ersättning för uppehälle och ersättning för inkvartering skall dock ett skriftligt beslut meddelas endast om sökande kräver det. Kravet skall framföras muntligen eller skriftligen hos folkpensionsanstaltens lokalbyrå eller arbetslöshetskassan inom sju dagar efter att den som saken gäller fått meddelande om avgörande vid äventyr att avgörandet blir bestående.

(2 mom. upphävs)

24 §

Betalning av förmåner

Till den som deltar i utbildning som avses i 20 § kan betalas ersättning för uppehälle för högst sju dagar per kalendervecka.

Till den som deltar i utbildning som avses i 20 § kan betalas *ersättning för inkvartering* för högst sju dagar per kalendervecka.

28 §

Utmätning och återkrav av förmåner

Grundstöd, *ersättning för uppehälle* och ersättning för inkvartering får inte mätas ut.

28 §

Utmätning och återkrav av förmåner

Grundstöd och *ersättning för inkvartering* får inte mätas ut.

Gällande lydelse

29 §

Beskattningen av förmåner

Ersättning för uppehälle, ersättning för inkvartering och de förmåner som avses i 27 § utgör inte skattepliktig inkomst.

30 §

Finansieringen av de studiesociala förmånerna

Grundstöd, barnförhöjningar, förtjänststödet grunddel och statsandel för förtjänstdelen, ersättning för uppehälle och ersättning för inkvartering betalas av statsmedel, med budgetanslag under huvudtiteln arbetsministeriets förvaltningsområde. Om finansieringen av förtjänststödet förtjänstdel stadgas i lagen om arbetslöshetskassor.

32 §

Tillämpning av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Om inte något annat följer av denna lag, skall på utbildningsstöd, ersättning för uppehälle och ersättning för inkvartering dessutom tillämpas vad 28 § 6 mom., 29 § 1 mom., 32, 36, 36 a och 39 §§, 42 § 2—5 mom., 43, 43 a, 43 b och 46 §§ lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgar om arbetslöshetsdagpenning och utkomstskydd. Vad 43 § stadgar om social- och hälsovårdsministeriet gäller också arbetsministeriet.

Föreslagen lydelse

29 §

Beskattningen av förmåner

Ersättning för inkvartering och de förmåner som avses i 27 § utgör inte skattepliktig inkomst.

30 §

Finansieringen av de studiesociala förmånerna

Grundstöd, barnförhöjningar, förtjänststödet grunddel och statsandel för förtjänstdelen samt ersättning för inkvartering betalas av statens medel, med budgetanslag under huvudtiteln arbetsministeriets förvaltningsområde. Om finansieringen av förtjänststödet förtjänstdel stadgas i lagen om arbetslöshetskassor.

32 §

Tillämpning av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Om inte något annat följer av denna lag, skall på utbildningsstöd och ersättning för inkvartering dessutom tillämpas vad 28 § 6 mom., 29 § 1 mom., 32, 36, 36 a och 39 §§, 42 § 2—5 mom., 43, 43 a, 43 b och 46 §§ lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgar om arbetslöshetsdagpenning och ärenden som gäller utkomstskydd för arbetslösa. Vad som i 43 § lagen om utkomststöd för arbetslösa stadgas om social- och hälsovårdsministeriet gäller också arbetsministeriet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Lagen tillämpas på förmåner som hänför sig till tiden efter ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förut-sätter får vidtas innan den träder i kraft.